

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2022-2023

27 MARS 2023

Proposition de résolution concernant le dixième anniversaire de la Convention d'Istanbul

RAPPORT

fait au nom de la commission des
Matières transversales
par
Mme Ryckmans

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2022-2023

27 MAART 2023

Voorstel van resolutie betreffende het tienjarig bestaan van het Verdrag van Istanbul.

VERSLAG

namens de commissie voor de
Transversale Aangelegenheden
uitgebracht door
mevrouw Ryckmans

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie

Président / Voorzitter: Mark Demesmaeker**Membres / Leden**

N-VA:	Cathy Coudyser, Mark Demesmaeker, Maaïke De Vreese
Ecolo-Groen:	Fourat Ben Chikha, Soetkin Hoessen, Hélène Ryckmans
Vlaams Belang:	Yves Buysse, Bob De Brabandere, Klaas Sloopmans
PS:	Fatima Ahallouch, Nadia El Yousfi
MR:	Philippe Dodrimont, Gaëtan Van Goidsenhoven
CD&V:	Karin Brouwers, Stijn De Roo
Open Vld:	Els Ampe, Tom Ongena
PVDA-PTB:	Jos D'Haese, Antoine Hermant
Vooruit:	Kurt De Loor, Annick Lambrecht

*Voir:***Documents du Sénat:****7-271 – 2020/2021:**

N° 1: Proposition de résolution.

7-271 – 2022/2023:

N° 2: Rapport fait au nom du comité d'avis.

N° 3: Amendements.

*Zie:***Documenten van de Senaat:****7-271 – 2020/2021:**

Nr. 1: Voorstel van resolutie.

7-271 – 2022/2023:

Nr. 2: Verslag namens het adviescomité.

Nr. 3: Amendementen.

I. INTRODUCTION

La proposition de résolution concernant le dixième anniversaire de la Convention d'Istanbul (doc. Sénat, n° 7-271/1) a été déposée le 16 juin 2021.

La commission des Matières transversales l'a examinée pour la première fois lors de sa réunion du 13 décembre 2021 et a décidé de solliciter l'avis du comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes. Cet avis a été émis le 13 mars 2023 (doc. Sénat, n° 7-271/2).

La commission des Matières transversales a ensuite repris l'examen de la proposition durant sa réunion du 27 mars 2023. La commission a également procédé aux votes au cours de cette même réunion.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF

Mme El Yousfi indique que la Convention du Conseil de l'Europe sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique, dite également la Convention d'Istanbul, a été adoptée par le Comité des ministres du Conseil de l'Europe en 2011.

La Convention d'Istanbul est un traité mixte: elle touche tant à des compétences fédérales qu'à des compétences relevant des Communautés et des Régions.

Elle a ainsi été approuvée par l'État fédéral et par tous les parlements de Région et de Communauté.

La Convention d'Istanbul constitue le premier instrument au niveau international et européen établissant des normes juridiquement contraignantes visant spécifiquement les violences fondées sur le genre, la protection des victimes et la poursuite des auteurs.

Elle promeut également l'égalité réelle entre les femmes et les hommes et vise la mise en place d'une coopération internationale en vue d'éliminer les violences à l'égard des femmes.

Trente-trois États membres du Conseil de l'Europe l'ont ratifiée (dont la Belgique le 14 mars 2016), douze l'ont signée, y compris l'Union européenne (UE), et la Convention est utilisée comme une référence dans de nombreux pays hors d'Europe.

I. INLEIDING

Het voorstel van resolutie betreffende het tienjarig bestaan van het Verdrag van Istanbul (doc. Senaat, nr. 7-271/1) werd ingediend op 16 juni 2021.

De commissie voor de Transversale Aangelegenheden heeft het voorstel voor het eerst besproken tijdens haar vergadering van 13 december 2021 en besloot om het advies in te winnen van het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen. Dit advies werd uitgebracht op 13 maart 2023 (doc. Senaat, nr. 7-271/2).

De commissie voor de Transversale Aangelegenheden heeft het voorstel vervolgens opnieuw besproken tijdens haar vergadering van 27 maart 2023. Tijdens die vergadering ging de commissie eveneens over tot de stemmingen.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING

Mevrouw El Yousfi geeft aan dat het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, ook het Verdrag van Istanbul genoemd, in 2011 door het Comité van ministers van de Raad van Europa werd aangenomen.

Het Verdrag van Istanbul is een gemengd verdrag: het behelst zowel de federale bevoegdheden als de bevoegdheden van de Gemeenschappen en Gewesten.

Het werd dus goedgekeurd door de Federale Staat en door alle parlementen van de Gewesten en Gemeenschappen.

Het Verdrag van Istanbul is het eerste instrument op internationaal en Europees niveau dat juridisch bindende normen vastlegt die specifiek gericht zijn op gendergerelateerd geweld, de bescherming van de slachtoffers en de vervolging van de daders.

Het staat ook voor een echte gelijkheid van vrouwen en mannen en wil een internationale samenwerking tot stand brengen om een einde te maken aan geweld tegen vrouwen.

Drieëndertig landen van de Raad van Europa hebben het bekrachtigd (waaronder België op 14 maart 2016), twaalf hebben het ondertekend, met inbegrip van de Europese Unie (EU), en het Verdrag wordt gebruikt als referentie in vele niet-Europese landen.

Au cours des dix dernières années, la Convention a aidé de nombreux États à faire progresser leur législation et leurs politiques afin de prévenir et de combattre efficacement la violence à l'égard des femmes.

Comme le souligne le Conseil de l'Europe: «Célébrer son dixième anniversaire signifie célébrer son pouvoir transformateur et s'unir tous ensemble derrière ce traité historique.»

Dans son second rapport général, le Groupe d'experts sur la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique (GREVIO) – qui est l'organe spécialisé indépendant chargé de veiller à la mise en œuvre de la Convention par les États parties – met en exergue les tendances et les bonnes pratiques concernant les mesures mises en œuvre pour mettre un terme à la violence à l'égard des femmes.

Le rapport met notamment en lumière les tendances en matière de fourniture de services aux victimes et les examine en tenant compte du contexte de pandémie, qui a considérablement accru la nécessité d'apporter un soutien à ces personnes. Il montre en outre dans quelle mesure la pandémie a mis en évidence les lacunes préexistantes concernant les services spécialisés et a considérablement limité la capacité des femmes et des filles à accéder aux services de soutien spécialisés pour les différentes formes de violence dont elles peuvent faire l'objet.

Ainsi, alors que la plupart des pays ont créé des réseaux plus larges et plus solides pour les services de soutien spécialisés destinés aux victimes d'actes de violence domestique, les services à la disposition des victimes d'autres formes de violence (allant des violences sexuelles et des mutilations génitales féminines aux mariages forcés et au harcèlement sexuel) ont considérablement baissé en nombre, voire ont disparu.

L'analyse et les exemples présentés dans cet examen montrent finalement que la Convention est essentielle pour atteindre des niveaux de protection des femmes et des filles plus élevés que ceux fournis par les États seuls.

En effet, la rédaction de la Convention d'Istanbul a été motivée par la reconnaissance du fait que les réponses nationales à la violence à l'égard des femmes et à la violence domestique variaient considérablement d'un État européen à l'autre et que leur portée était limitée, ainsi que par la prise de conscience de la nécessité d'élaborer des normes globales harmonisées qui garantiraient le même niveau de protection aux femmes et aux filles partout dans le monde.

De laatste tien jaar heeft het Verdrag vele landen geholpen om hun wetgeving en beleid te verbeteren om geweld tegen vrouwen efficiënt te voorkomen en te bestrijden.

Zoals de Raad van Europa het uitdrukt: «Het tienjarig bestaan van het Verdrag vieren, betekent het hervormingsvermogen ervan vieren en zich eendrachtig scharen achter dit historische verdrag.»

In zijn tweede algemeen verslag beschrijft de Groep van deskundigen inzake de bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (GREVIO) – het gespecialiseerd onafhankelijk monitoringorgaan dat toeziet op de uitvoering van het Verdrag door de verdragsluitende landen – de tendensen en goede praktijken om een einde te maken aan geweld tegen vrouwen.

Het verslag wijst op tendensen inzake de dienstverlening aan slachtoffers en onderzoekt ze in het licht van de pandemie, die steun aan deze personen des te noodzakelijker heeft gemaakt. Het toont ook aan hoe de pandemie bestaande lacunes in de gespecialiseerde diensten aan het licht heeft gebracht en hoe vrouwen en meisjes daardoor aanzienlijk minder een beroep hebben kunnen doen op deze diensten voor de verschillende vormen van geweld waarvan zij het slachtoffer kunnen zijn.

De meeste landen hebben immers bredere en stevigere netwerken opgericht voor de diensten die gespecialiseerd zijn in steun aan slachtoffers van huiselijk geweld, maar de diensten voor slachtoffers van andere vormen van geweld (seksueel geweld, genitale verminking van vrouwen, gedwongen huwelijken, seksuele intimidatie) zijn «aanzienlijk in aantal verminderd», of zelfs verdwenen.

De analyse en de voorbeelden in dit onderzoek tonen uiteindelijk aan dat het Verdrag essentieel is om vrouwen en meisjes een hoger beschermingsniveau te bieden dan wat de Staten alleen bieden.

Het Verdrag van Istanbul werd immers opgesteld omdat men had vastgesteld dat er tussen Europese Staten onderling vrij grote verschillen waren in de manier waarop zij geweld tegen vrouwen aanpakten en dat de draagwijdte van die maatregelen beperkt was. Men beseftte ook dat er wereldwijde geharmoniseerde normen vereist waren om vrouwen en meisjes over de hele wereld hetzelfde beschermingsniveau te bieden.

Rappelons, dans le cadre de nos débats, la décision récente de la Turquie de se retirer de la Convention.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme El Yousfi souligne que son groupe politique souhaite recueillir l'avis du comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes sur le texte de la proposition de résolution.

M. Ben Chikha rappelle qu'il est également membre du Conseil de l'Europe. Celui-ci a récemment débattu en long et en large de la Convention d'Istanbul. L'intervenant souligne qu'il ne faut pas se focaliser uniquement sur l'attitude du président Erdogan et de la Turquie dans ce domaine. La question est beaucoup plus large et il faut souligner sans relâche l'importance de cette Convention.

Elle offre en effet un cadre stratégique permettant de lutter contre les violences liées au genre. Cette Convention globale concerne non seulement les femmes mais aussi la communauté LGBTQ et propose des mesures à la fois préventives et curatives.

La Convention d'Istanbul est devenue de plus en plus un instrument politique. Les événements en Turquie et en Lettonie le montrent à suffisance. Plusieurs pays européens ont eux aussi évoqué la possibilité de se retirer de la Convention.

En outre, plusieurs pays, comme le Royaume-Uni, n'ont toujours pas ratifié la Convention.

Il reste donc beaucoup à faire: vu les statistiques actuelles, il faut plus que jamais attirer l'attention sur l'importance de la Convention. Rien qu'en Belgique, dix-sept féminicides ont été commis en 2022, sans parler de toutes les formes de violences genrées qui restent invisibles.

La Chambre des représentants a adopté, voici quelques semaines, le Plan d'action national de lutte contre les violences liées au genre 2021-2025 de la secrétaire d'État Sarah Schlitz. Selon l'intervenant, il convient également de mener le débat sur le fond et le Sénat est l'endroit idéal pour ce faire.

Mme Brouwers remercie Mme El Yousfi pour son exposé introductif circonstancié. Cette année, on a en effet commémoré la Convention d'Istanbul mais sur un mode mineur puisque la Turquie s'est entre-temps retirée de la Convention. La Pologne et la Hongrie ont menacé

Denk in het kader van onze besprekingen aan het recente besluit van Turkije om zich uit het Verdrag terug te trekken.

III. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw El Yousfi benadrukt dat haar fractie het advies wil horen van het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen over de tekst van het voorstel van resolutie.

De heer Ben Chikha herinnert eraan dat hij ook lid is van de Raad van Europa. De Raad heeft onlangs uitvoerig gedebatteerd over de Conventie van Istanbul. Hij wijst erop dat men zich hieromtrent niet uitsluitend moet focussen op de houding van president Erdogan en van Turkije. De kwestie is veel ruimer en het belang van deze Conventie moet onophoudend benadrukt worden.

Zij zorgt er immers voor dat er een beleidskader bestaat waardoor gendergerelateerd geweld aangepakt kan worden. Deze alomvattende Conventie betreft niet alleen vrouwen maar ook de lgbtq-gemeenschap en handelt zowel over preventieve als over curatieve maatregelen.

De Conventie van Istanbul is meer en meer een politiek instrument geworden. De gebeurtenissen in Turkije en in Letland tonen dit voldoende aan. Verschillende Europese landen hebben ook aangegeven dat zij mogelijks ook uit de Conventie zouden stappen.

Bovendien zijn er verschillende landen, zoals het Verenigd Koninkrijk (VK), die de Conventie nog niet geratificeerd hebben.

Er ligt bijgevolg nog veel werk voor de boeg: het belang van deze Conventie moet meer dan ooit onder de aandacht worden gebracht, gelet op de huidige statistieken. In België alleen werden al zeventien femicides gepleegd in 2022, zonder te spreken over alle vormen van verborgen gendergerelateerd geweld.

De Kamer van volksvertegenwoordigers keurde enkele weken geleden het Nationaal Actieplan ter bestrijding van gender-gerelateerd geweld 2021-2025 van staatssecretaris Schlitz goed. Volgens spreker moet het debat echter ook ten gronde worden gevoerd en is de Senaat de uitgelezen plaats om dit te doen.

Mevrouw Brouwers dankt mevrouw El Yousfi voor de uitgebreide toelichting. Dit jaar werd de Conventie van Istanbul inderdaad herdacht, echter in mineur omdat Turkije inmiddels uitgetreden was. Polen en Hongarije dreigden om dit ook te doen. Anderzijds is het geweld

de faire de même. Par ailleurs, la violence envers les femmes et les filles n'a cessé de croître en Europe et en dehors de l'Europe, notamment en raison de la pandémie. L'intervenante se réjouit donc que la résolution à l'examen mette cette problématique en lumière.

Elle rappelle par ailleurs que certains pays de l'UE n'ont toujours pas ratifié la Convention bien qu'ils l'aient signée. Il s'agit en particulier de la Hongrie, de la Tchéquie, de la Bulgarie, de la Lettonie, de la Lituanie et de la Slovaquie.

L'Union européenne elle-même a signé la Convention sans la ratifier, en raison de l'opposition de certains États membres. Début 2021, l'UE a dès lors annoncé qu'elle étudierait de quelle manière elle pourrait appliquer par une autre voie certaines dispositions de la Convention. Ce processus est toujours en cours et il est donc essentiel de continuer à exercer des pressions.

Selon l'intervenante, il importe également de dénoncer nommément la Turquie. Au cours des dernières années, ce pays a enregistré un terrible record quant au nombre de féminicides: trois cents en 2020, près de cinq cents en 2019.

De nombreuses femmes turques redoutent que le retrait de la Turquie de la Convention ne soit un blanc-seing donné aux auteurs qui seraient libres de continuer en toute impunité. Le retrait de la Turquie se produit en outre au moment précis où l'on observe une aggravation des violences domestiques dans le monde, à la suite de la pandémie.

Selon ONU Femmes, avant la pandémie, 243 millions de femmes âgées de quinze à quarante-neuf ans (soit 18 % des femmes du monde entier) avaient déclaré avoir subi des violences sexuelles ou physiques de la part de leur partenaire au cours de l'année écoulée. Les derniers rapports de l'automne 2020 montrent que ces chiffres ont sensiblement augmenté en raison de la pandémie de Covid-19, les Nations unies allant même jusqu'à parler de «pandémie fantôme».

Il est un fait que la convention souffre non seulement du refus de certains pays de la ratifier, mais aussi d'une autre limite capitale: sa portée est en effet limitée géographiquement aux quarante-sept pays qui sont membres du Conseil de l'Europe. Treize d'entre eux n'ont toujours pas signé ou ratifié la Convention. Certains membres l'ont même révoquée. Et aucun des sept membres observateurs, comme le Canada, ne l'a signée.

tegen vrouwen en meisjes, ook onder invloed van de pandemie, alleen maar toegenomen, zowel binnen als buiten Europa. Spreekster verheugt zich dan ook dat huidige resolutie deze problematiek aankaart.

Zij verwijst eveneens naar het feit dat een aantal landen binnen de Europese Unie (EU) de Conventie nog steeds niet hebben geratificeerd, hoewel zij deze hebben ondertekend. Het betreft in het bijzonder Hongarije, Tsjechië, Bulgarije, Letland, Litouwen en Slovaکیe.

Ook de Europese Unie zelf heeft ze ondertekend maar niet geratificeerd als gevolg van het verzet van een aantal lidstaten. Begin 2021 kondigde de EU dan ook aan dat zij zou onderzoeken hoe zij bepaalde bepalingen van de Conventie op een alternatieve wijze kan toepassen. Dit proces is echter nog lopende en het is bijgevolg van essentieel belang om verder druk uit te oefenen.

Het is volgens spreekster eveneens van groot belang dat Turkije bij naam wordt genoemd: dit land kende de voorbije jaren een schrikbarend record aan femicides: driehonderd in 2020, bijna vijfhonderd in 2019.

Veel Turkse vrouwen vrezen dat de terugtrekking van Turkije uit de Conventie een vrijbrief zal zijn voor daders om straffeloos door te gaan. De Turkse terugtrekking komt bovendien uitgerekend op het moment dat, als gevolg van de pandemie, het huiselijk geweld wereldwijd toeneemt.

Volgens UN Women hadden, alvorens de pandemie, 243 miljoen vrouwen tussen vijftien en negenenveertig jaar aangegeven dat zij in het afgelopen jaar te maken hadden gehad met seksueel of fysiek geweld door hun partner (aldus 18 % van de vrouwen wereldwijd). Uit de nieuwe rapporten van het najaar 2020 blijkt dat deze cijfers aanzienlijk zijn gestegen door Covid-19, wat de Verenigde Naties (VN) zelf omschrijft als een «schaduwpanndemie».

Uiteraard kent de Conventie, naast de weigering tot ratificatie van sommige Staten, nog een andere belangrijke beperking: het bereik van de Conventie is immers geografisch beperkt tot de zevenenveertig landen die lid zijn van de Raad van Europa. Dertien daarvan hebben de Conventie nog niet ondertekend of geratificeerd. Sommige leden hebben de Conventie inmiddels zelfs verlaten. Van de zeven waarnemende leden, zoals Canada, heeft geen enkel de Conventie ondertekend.

L'intervenante estime par ailleurs que certains points de la proposition de résolution doivent être actualisés et pourraient être améliorés. Le texte ne fait, par exemple, pas référence à une résolution adoptée par la Chambre des représentants. Il paraît également souhaitable de recommander d'élargir la portée géographique de la Convention, au niveau de l'Organisation des Nations unies (ONU) par exemple.

Elle se rallie au demeurant à la proposition de Mme El Yousfi de solliciter l'avis du comité d'avis pour l'Égalité des chances.

M. Dodrimont souhaite à son tour saluer le dépôt de la proposition de résolution. Son groupe politique la soutiendra. Il soutient également la demande de ses collègues visant à obtenir l'avis du comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes.

Il précise que la question des droits humains fait l'objet d'une politique très importante en Belgique. La Belgique fait ainsi partie des moins mauvais élèves dans la lutte contre les violences faites aux femmes, même si des progrès doivent encore et toujours être réalisés.

De par cette position exemplative, la Belgique se doit de jouer un rôle sur la scène internationale et d'utiliser tous les canaux multilatéraux et bilatéraux possibles pour faire en sorte que les autres États évoluent dans le même sens.

Au-delà de ce que nous pouvons faire chez nous, nous avons aussi une valeur d'exemple à exprimer, ce qui pourrait entraîner d'autres pays dans notre sillage.

M. Hermant déclare que son groupe soutiendra également la proposition de résolution dont débat aujourd'hui. La Belgique n'est pas exempte non plus de tout reproche dans la question des violences faites aux femmes. Ainsi, dix-huit féminicides ont été commis depuis début 2021. Le droit à l'avortement est toujours en discussion sur notre territoire et l'affaire des bars du cimetière d'Ixelles nous a tristement rappelé que les femmes ne peuvent toujours pas sortir faire la fête sans rencontrer des problèmes.

Même si la Belgique a signé la Convention d'Istanbul, les différentes associations de lutte pour les droits des femmes signalent qu'il n'y a que 30 % des mesures de cette Convention qui sont effectivement mises en œuvre dans notre pays. Il reste donc du pain sur la planche.

La question de la lutte pour les droits des femmes et de la lutte contre les violences à leur égard est un enjeu

Spreekster is voorts van oordeel dat een aantal punten in het voorstel van resolutie geactualiseerd moeten worden en voor verbetering vatbaar zijn. Er ontbreekt bijvoorbeeld een verwijzing naar een resolutie die werd aangenomen in de Kamer van volksvertegenwoordigers. Ook een aanbeveling om de Conventie op geografisch niveau te verbreden, bijvoorbeeld op VN-niveau, lijkt haar aangewezen.

Zij sluit zich voorts aan bij het voorstel van collega El Yousfi om het advies van het adviescomité voor Gelijke Kansen in te winnen.

Ook de heer Dodrimont juicht de indiening van het voorstel van resolutie toe. Zijn fractie zal dit steunen. Hij steunt ook het verzoek van zijn collega's om het advies te horen van het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen.

Hij verduidelijkt dat het probleem van de mensenrechten een belangrijke plaats heeft in het beleid in België. België is een van de minst slechte leerlingen in de strijd tegen geweld tegen vrouwen, hoewel er nog vooruitgang moet worden geboekt.

België dient deze voorbeeldfunctie op het internationale toneel uit te dragen en alle mogelijke multilaterale en bilaterale kanalen in te zetten om ervoor te zorgen dat andere Staten in dezelfde richting evolueren.

Naast wat we bij ons kunnen doen, hebben wij ook een voorbeeldfunctie te vervullen, wat andere landen kan aanzetten om ons te volgen.

De heer Hermant verklaart dat zijn fractie het voorliggende voorstel van resolutie ook zal steunen. Ook België is niet onberispelijke inzake de problematiek van geweld tegen vrouwen. Zo zijn er sinds begin 2021 achttien feminicides gepleegd. Het recht op abortus staat nog steeds ter discussie op ons grondgebied en de gebeurtenissen in de bars aan het kerkhof van Elsene heeft ons er helaas aan herinnerd dat vrouwen nog steeds niet kunnen uitgaan zonder in de problemen te komen.

Hoewel België het Verdrag van Istanbul heeft ondertekend, wijzen de verschillende verenigingen voor vrouwenrechten erop dat slechts 30 % van de maatregelen van dit Verdrag daadwerkelijk in ons land worden toegepast. Er is dus nog werk aan de winkel.

De strijd voor vrouwenrechten en tegen geweld tegen vrouwen is een enorme uitdaging in de wereld en in

immense dans le monde et en Belgique. Il est dès lors indispensable de tout mettre en œuvre pour que cette Convention soit intégralement respectée en Belgique: c'est le meilleur service que nos gouvernements puissent rendre à la lutte contre les violences faites aux femmes.

M. Ben Chikha revient à la proposition des membres de la commission de recueillir l'avis du comité d'avis. Il comprend la raison qui sous-tend cette proposition mais aimerait en savoir davantage sur le contenu et le cadre de l'avis en question. Cela ne risque-t-il pas de ralentir les travaux de la commission des Matières transversales alors que le thème à l'examen présente un certain degré d'urgence?

M. Dodrimont observe que la discussion de la proposition de résolution était bien inscrite à l'ordre du jour, mais pas son vote. Il est évident que ce texte doit pouvoir évoluer et que l'avis du comité d'avis ne pourra que contribuer positivement à cette évolution et l'enrichir. Dès que nous aurons le retour du comité d'avis, la proposition de résolution pourra être très rapidement votée en commission pour être adoptée ensuite en séance plénière.

Mme Ryckmans signale que le comité d'avis a beaucoup de travail et mène de nombreux travaux, ce qui risque d'entraîner un certain retard dans le présent dossier. Elle propose de circonscrire la demande d'avis afin d'accélérer son traitement. Dans le cas qui nous occupe, l'essentiel de la résolution porte sur le contexte international et sur la portée contraignante de la Convention d'Istanbul, ce qui relève davantage de la commission des Matières transversales.

Il serait indiqué de demander un avis court et rapide afin que le débat sur ces points spécifiques puisse avoir lieu en commission.

La commission décide unanimement de solliciter un avis circonscrit au comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes.

IV. DISCUSSION DE L'AVIS DU COMITÉ D'AVIS POUR L'ÉGALITÉ DES CHANCES ENTRE LES FEMMES ET LES HOMMES

Mme Gahouchi renvoie aux travaux du comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes, qui ont débouché sur un avis (doc. Sénat, n° 7-271/2).

La commission dispose d'un avis très détaillé et elle remercie le comité en question, qu'elle a d'ailleurs

België. Wij moeten er dus alles aan doen om ervoor te zorgen dat dit Verdrag in België volledig wordt nageleefd. Dat is het beste wat onze regeringen kunnen doen om geweld tegen vrouwen te bestrijden.

De heer Ben Chikha komt terug op het voorstel om een advies in te winnen bij het adviescomité. Hij begrijpt de onderliggende reden van dit voorstel wel maar wenst een verduidelijking over de inhoud en het kader van het advies dat de commissieleden beogen. Gaat dit de werkzaamheden van de commissie voor de Transversale Aangelegenheden ook niet vertragen, terwijl dit thema relatief dringend is?

De heer Dodrimont merkt op dat de bespreking van het voorstel van resolutie inderdaad op de agenda staat, maar niet de stemming. Het is duidelijk dat deze tekst moet kunnen evolueren en dat het advies van het adviescomité daartoe zal bijdragen en de tekst zal kunnen verrijken. Zodra wij over de *feedback* van het adviescomité beschikken, kan het voorstel van resolutie zeer snel in de commissie ter stemming worden voorgelegd en vervolgens in de plenaire vergadering worden aangenomen.

Mevrouw Ryckmans wijst erop dat het adviescomité veel werk heeft, wat in dit geval tot enige vertraging kan leiden. Zij stelt voor het verzoek om advies goed af te bakenen om de behandeling ervan te bespoedigen. Het grootste deel van deze resolutie heeft betrekking op de internationale context en de bindende aard van het Verdrag van Istanbul, wat veeleer onder de bevoegdheid van de commissie voor Transversale Aangelegenheden valt.

Het is aangewezen om een kort en snel advies te vragen zodat de commissie deze specifieke punten kan bespreken.

De commissie beslist unaniem een beperkt advies te vragen aan het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen.

IV. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN HET ADVIESCOMITÉ VOOR GELIJKE KANSEN VOOR VROUWEN EN MANNEN

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de werkzaamheden van het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen, dat een advies heeft uitgebracht (doc. Senaat, nr. 7-271/2).

De commissie beschikt over een zeer gedetailleerd advies en mevrouw Gahouchi dankt het adviescomité,

l'honneur de présider, d'avoir transmis le dossier complet, via le rapport de quelque cinquante pages.

Son objectif est notamment de procéder à l'examen des recommandations proposées, qui ont d'ailleurs été votées à l'unanimité au comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes.

Les amendements qu'elle proposera sont le reflet de l'attention qui a été portée à la résolution au travers d'auditions et de réflexions quant au dispositif proposé.

Elle pense qu'il serait inutile de refaire tout le débat à la commission des Matières transversales et elle estime que l'on pourrait voter cette résolution assez rapidement.

Mme Gahouchi rappelle être à l'initiative de ce texte, qui a ensuite été largement cosigné.

C'est rappeler l'intérêt que le Sénat accorde à ce débat important, capital pour toutes les femmes de ce monde. Le texte a été déposé à l'occasion du dixième anniversaire de l'ouverture à la signature de cette Convention du Conseil de l'Europe, mais aussi et surtout, du retrait de la Turquie de la Convention.

Pour rappel, la Convention sur la prévention et la lutte contre la violence à l'égard des femmes et la violence domestique (plus communément appelée «Convention d'Istanbul») constitue le premier instrument au niveau international et européen établissant des normes juridiquement contraignantes visant spécifiquement les violences fondées sur le genre, la protection des victimes et la poursuite des auteurs.

Elle promeut l'égalité réelle entre les femmes et les hommes et vise à la mise en place d'une coopération internationale en vue d'éliminer les violences à l'égard des femmes. Au cours de la dernière décennie, la Convention a aidé de nombreux États à faire progresser leur législation et leurs politiques afin de prévenir et de combattre efficacement la violence à l'égard des femmes.

Cependant, une vive opposition aux principes fondamentaux de la Convention d'Istanbul s'est fait jour dans certains États membres du Conseil de l'Europe. Celle-ci s'appuie souvent sur des interprétations erronées des objectifs de ce Traité et donne lieu à des déclarations et à des prises de position officielles contre la Convention.

waarvan zij voorzitter is, voor de verzending van het volledige dossier door middel van een verslag van ongeveer vijftig bladzijden.

Het doel is om de voorgestelde aanbevelingen, die door het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen eenparig zijn aangenomen, te bestuderen.

De amendementen die zij zal voorstellen, weerspiegelen de aandacht die aan de resolutie is besteed tijdens de hoorzittingen en de bespreking van de voorgestelde tekst.

Volgens haar heeft het geen zin om het hele debat in de commissie voor Transversale Aangelegenheden over te doen en zal men vrij snel tot de stemming kunnen overgaan.

Mevrouw Gahouchi herinnert eraan dat zij het initiatief heeft genomen voor deze tekst, die vervolgens door vele leden medeondertekend werd.

Dit wijst eens te meer op het belang dat de Senaat hecht aan dit belangrijke debat, dat van kapitaal belang is voor alle vrouwen in de wereld. De tekst is ingediend ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de opening voor ondertekening van dit Verdrag van de Raad van Europa. Maar ook en vooral komt hij voort uit de terugtrekking van Turkije uit het Verdrag.

Ter herinnering: het Verdrag inzake de voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (beter bekend als het «Verdrag van Istanbul») is het eerste instrument op internationaal en Europees niveau dat juridisch bindende normen vaststelt die specifiek gericht zijn op gendergerelateerd geweld, de bescherming van slachtoffers en de vervolging van daders.

Het wil echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen bereiken en internationale samenwerking instellen om geweld tegen vrouwen uit te bannen. De afgelopen tien jaar heeft het Verdrag vele Staten geholpen hun wetgeving en beleid ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen te verbeteren.

In sommige lidstaten van de Raad van Europa is echter sterke tegenkanting ontstaan tegen de grondbeginselen van het Verdrag van Istanbul. Dit verzet is vaak gebaseerd op verkeerde interpretaties van de doelstellingen van het Verdrag en resulteert in officiële verklaringen en standpunten tegen het Verdrag.

Ainsi, le président Erdogan a pris la décision – en mars 2021 – de retirer la Turquie de la Convention internationale d’Istanbul. Il a cédé à la pression de groupes conservateurs appelant à quitter la Convention qui, selon eux, nuirait aux valeurs familiales traditionnelles et serait utilisée par la communauté LGBT (lesbiennes, gays, bisexuels et transgenres) pour être mieux acceptée dans la société.

Ce retrait ne faisait aucunement cas du progrès réalisé dans la lutte contre les violences faites aux femmes par la Turquie et intervenait alors même que la Turquie enregistrait une augmentation importante des féminicides sur son territoire. Cette décision présidentielle avait suscité la colère dans le pays et ce sont plusieurs milliers de personnes qui avaient manifesté en Turquie pour demander au président Erdogan de revenir sur sa décision, ce qu’il n’a malheureusement jamais fait.

Alors que dans le monde, mais aussi en Europe, la protection des femmes est encore et toujours mise à mal, la proposition de résolution vise notamment à rappeler l’importance de la Convention d’Istanbul dans la lutte contre les violences faites aux femmes. Le texte insiste aussi sur l’importance que tous les pays de l’Union européenne et du Conseil de l’Europe qui ne l’ont pas encore fait signent et ratifient la Convention d’Istanbul.

Mme Gahouchi renvoie aux amendements qui seront déposés et elle espère qu’ils seront adoptés en consensus.

V. EXAMEN DES CONSIDÉRANTS ET DU DISPOSITIF

Mme Ryckmans indique que ces amendements reflétant les avis du comité d’avis sont *de facto* repris dans le texte de l’avis. Elle espère également qu’ils seront adoptés à l’unanimité.

A. Considérants

1) Point B

Amendement n° 1

Mme Gahouchi et consorts déposent l’amendement n° 1 (doc. Sénat, n° 7-271/3) qui vise à remplacer, au point B des considérants, les mots «2015-2019» par les mots «2021-2025».

Mme Gahouchi renvoie à la justification écrite de l’amendement.

Zo besloot president Erdogan – in maart 2021 – Turkije terug te trekken uit het internationale Verdrag van Istanbul. Hij zwichtte voor de druk van conservatieve groeperingen die opriepen tot een terugtrekking uit het Verdrag, dat volgens hen de traditionele gezinswaarden zou ondermijnen en door de lgbt-gemeenschap (lesbiennes, homo’s, biseksuelen en transgenders) zou worden gebruikt om beter aanvaard te worden in de samenleving.

Deze terugtrekking hield geen rekening met de vooruitgang in de bestrijding van geweld tegen vrouwen in Turkije en kwam op een moment dat Turkije een aanzienlijke toename van het aantal femiciden op zijn grondgebied registreerde. Dit presidentiële besluit heeft in het land veel kwaad bloed gezet en duizenden mensen hebben in Turkije gedemonstreerd om te eisen dat president Erdogan op zijn besluit terugkomt. Helaas heeft hij dat nooit gedaan.

Terwijl in de wereld, maar ook in Europa, de bescherming van vrouwen nog steeds wordt ondermijnd, wil de ontwerpresolutie onder meer herinneren aan het belang van het Verdrag van Istanbul in de bestrijding van geweld tegen vrouwen. De tekst benadrukt ook dat het van belang is dat alle landen van de Europese Unie en de Raad van Europa die dat nog niet hebben gedaan, het Verdrag van Istanbul ondertekenen en ratificeren.

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de amendementen die zullen worden ingediend en hoopt dat zij eenparig zullen worden aangenomen.

V. BESPREKING VAN DE CONSIDERANS EN HET DISPOSITIEF

Mevrouw Ryckmans wijst erop dat deze amendementen, die de adviezen van het adviescomité weergeven, *de facto* opgenomen worden in de tekst van het advies. Zij hoopt ook dat zij eenparig zullen worden aangenomen.

A. Considerans

1) Punt B

Amendement nr. 1

Mevrouw Gahouchi c.s. dienen amendement nr. 1 in (doc. Senaat, nr. 7-271/3), dat ertoe strekt om, in punt B van de considerans, de woorden «2015-2019» te vervangen door de woorden «2021-2025».

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

L'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

2) Point Cbis (nouveau)

Amendement n° 2

Mme Gahouchi et consorts déposent l'amendement n° 2 (doc. Sénat, n° 7-271/3) qui vise à insérer, dans les considérants, un point *Cbis* (nouveau) rédigé comme suit: «*Cbis*. vu le plan bruxellois de lutte contre les violences faites aux femmes 2020-2024;».

Mme Gahouchi renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 2 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

3) Point Dbis (nouveau)

Amendement n° 3

Mme Gahouchi et consorts déposent l'amendement n° 3 (doc. Sénat, n° 7-271/3) qui vise à insérer, dans les considérants, un point *Dbis* (nouveau) rédigé comme suit: «*Dbis*. vu le Plan national de sécurité 2022-2025;».

Mme Gahouchi renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 3 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

4) Point Ebis (nouveau)

Amendement n° 4

Mme Gahouchi et consorts déposent l'amendement n° 4 (doc. Sénat, n° 7-271/3) qui vise à insérer, dans les considérants, un point *Ebis* (nouveau) rédigé comme suit: «*Ebis*. vu la Note-cadre de sécurité intégrale 2022-2024;».

Mme Gahouchi renvoie à la justification écrite de l'amendement.

L'amendement n° 4 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

2) Punt Cbis (nieuw)

Amendement nr. 2

Mevrouw Gahouchi c.s. dienen amendement nr. 2 in (doc. Senaat, nr. 7-271/3), dat ertoe strekt om, in de considerans een punt *Cbis* (nieuw) in te voegen, luidende: «*Cbis*. gelet op het Brussels plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen 2020-2024;».

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 2 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

3) Punt Dbis (nieuw)

Amendement nr. 3

Mevrouw Gahouchi c.s. dienen amendement nr. 3 in (doc. Senaat, nr. 7-271/3), dat ertoe strekt om, in de considerans een punt *Dbis* (nieuw) in te voegen, luidende: «*Dbis*. gelet op het Nationaal Veiligheidsplan 2022-2025;».

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

4) Punt Ebis (nieuw)

Amendement nr. 4

Mevrouw Gahouchi c.s. dienen amendement nr. 4 in (doc. Senaat, nr. 7-271/3), dat ertoe strekt om, in de considerans een punt *Ebis* (nieuw) in te voegen, luidende: «*Ebis*. gelet op de Kadernota Integrale Veiligheid 2022-2024;».

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

B. DispositifAmendements n°s 5 et 6

Mme Gahouchi et consorts déposent l'amendement n° 5 (doc. Sénat, n° 7-271/3) qui vise à remplacer intégralement le texte du dispositif.

Mme Gahouchi renvoie à la justification écrite de l'amendement. Le texte proposé résulte des auditions et des discussions au sein du comité d'avis pour l'Égalité des chances entre les femmes et les hommes et a aussi été repris intégralement dans l'avis formulé (doc. Sénat, n° 7-271/2).

Mme Brouwers et consorts déposent l'amendement n° 6 en tant que sous-amendement à l'amendement n° 5 (doc. Sénat, n° 7-271/3), qui vise à supprimer les mots «, telles qu'elles existaient par le passé» dans le point IV, 12, proposé, du dispositif.

Mme Brouwers renvoie à la justification écrite de l'amendement. Elle pense que le texte proposé par l'amendement n° 5 donne à tort l'impression qu'il n'existerait plus, à l'heure actuelle, de structures d'accueil spécifiques pour les réfugiés et les demandeurs d'asile, qui garantissent la sécurité des femmes et des filles. Or, il en existe bel et bien.

L'amendement n° 6 et l'amendement n° 5, ainsi sous-amendé, sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

VI. VOTE FINAL

L'ensemble de la proposition de résolution amendée est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Confiance a été faite à la rapporteuse pour la rédaction du présent rapport.

La rapporteuse,
Hélène RYCKMANS.

Le président,
Mark DEMESMAEKER.

*
* *

Texte adopté par la commission:
voir le doc. Sénat, n° 7-271/5.

*
* *

B. DispositiefAmendementen nrs. 5 en 6

Mevrouw Gahouchi c.s. dienen amendement nr. 5 in (doc. Senaat, nr. 7-271/3), dat als doel heeft om de hele tekst van het dispositief te vervangen.

Mevrouw Gahouchi verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement. De voorgestelde tekst is het resultaat van de hoorzittingen en de besprekingen in het adviescomité voor Gelijke Kansen voor vrouwen en mannen en werd ook integraal opgenomen in het uitgebrachte advies (doc. Senaat, nr. 7-271/2).

Mevrouw Brouwers c.s. dienen amendement nr. 6 in als subamendement op amendement nr. 5 (doc. Senaat, nr. 7-271/3), dat beoogt om, in het voorgestelde punt IV, 12, van het dispositief, de woorden «, zoals die vroeger bestonden» te doen vervallen.

Mevrouw Brouwers verwijst naar de schriftelijke verantwoording bij het amendement. Zij is van oordeel dat de door amendement nr. 5 voorgestelde tekst ten onrechte de indruk wekt dat specifieke opvangstructuren voor vluchtelingen en asielzoekers die de veiligheid van meisjes en vrouwen waarborgen vandaag niet langer zouden bestaan. Dit is echter wel degelijk het geval.

Amendement nr. 6 en het aldus gesubamendeerde amendement nr. 5 worden aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

VI. EINDSTEMMING

Het geamendeerde voorstel van resolutie in zijn geheel wordt aangenomen met eenparigheid van de 11 aanwezige leden.

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,
Hélène RYCKMANS.

De voorzitter,
Mark DEMESMAEKER.

*
* *

Tekst aangenomen door de commissie:
zie doc. Senaat, nr. 7-271/5.

*
* *